

Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2017 рік

Станом на 31.12.2017 у Державному реєстрі фінансових установ налічувалось:

- 818 фінансових компаній
- 183 юридичних осіб (лізингодавців)
- 415 ломбардів

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців)

Показник	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Темпи приросту, %	
				31.12.2016/31.12.2015	31.12.2017/31.12.2016
Фінансові компанії					
<i>Кількість зареєстрованих фінансових компаній *</i>	571	650	677	13,8	4,2
Інші кредитні установи (далі -ІКУ)	110	130	113	18,2	-13,1
Фінансові установи - юридичні особи публічного права (далі-ЮОПП)	30	29	28	-3,3	-3,4
Активи фінансових компаній, (млн. грн.)	95 825,0	97 332,0	107 533,9	1,6	10,5
<i>Активи фінансових компаній*, (млн. грн.)</i>	71 120,0	67 401,4	70 298,3	-5,2	4,3
Власний капітал, (млн. грн.)	24 939,4	22 754,5	26 260,1	-8,8	15,4
<i>Власний капітал*, (млн. грн.)</i>	20 196,1	17 945,8	21 840,1	-11,1	21,7
Обсяг наданих фінансових послуг фінансовими компаніями, (млн. грн.)	68 282,3	110 420,3	228 165,0	61,7	106,6
<i>* - без врахування інших кредитних установи (далі - ІКУ) та фінансові установи - юридичні особи публічного права (далі – ЮОПП)</i>					
Юридичні особи (лізингодавці)					
Кількість зареєстрованих установ	268	202	183	-24,6	-9,4
Вартість діючих договорів фінансового лізингу, (млн. грн.)	26 109,9	22904,4	22 417,9	-12,3	-2,1
Кількість діючих договорів фінансового лізингу, (од.)	22 148	17 314	13 939	-21,8	-19,5
Вартість договорів фінансового лізингу, укладених за звітний період, (млн. грн.)	6 241,4	9 754,4	12 814,2	56,3	31,4
Кількість договорів фінансового лізингу, укладених за звітний період, (од.)	4 098,0	9 122	7 699	122,6	-15,6
Ломбарди					
Кількість зареєстрованих установ	482	456	415	-5,4	-9,0
Активи по балансу, (млн. грн.)	2 218,6	3 317,7	3 763,7	49,5	13,4
Власний капітал, (млн. грн.)	1 100,2	1 481,6	1 648,5	34,7	11,3

Сума наданих фінансових кредитів під заставу, (млн. грн.)	12 459,7	16 718,0	16 389,0	34,2	-2,0
Сума погашених фінансових кредитів, (млн. грн.)	12 155,3	16 414,7	16 395,9	35,0	-0,1
Кількість наданих кредитів, тис.од.)	10 600,0	11 943,6	12 226,3	12,7	2,4

Послуги фінансових компаній

Станом на 31.12.2017 в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про **818 фінансових компаній**.

Узагальнені дані щодо обсягу фінансових послуг, наданих фінансовими компаніями за 2015 – 2017 рр., наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Інформація про обсяги та види фінансових послуг, наданих фінансовими компаніями, крім послуг з управління ФФБ та ФОН, млн. грн.

Вид фінансової послуги	2016	2017	Темпи приросту (2017/2016)	
			Абсолютний	%
Залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення	2 551,9	705,7	-1 846,2	-72,3
Надання гарантій та поручительств	1 961,5	5 455,0	3 493,5	178,1
Надання коштів у позику, в т. ч. на умовах фінансового кредиту**	5 783,1	26 940,6	21 157,5	365,8
Адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах	420,9	487,7	66,8	15,9
Надання послуг з факторингу**	16 887,5	31 363,4	14 475,9	85,7
Надання послуг з фінансового лізингу (вартість укладених договорів)	67,3	153,4	86,1	128,0
Операції з обміну валют	413,5	30 175,6	29 762,1	7 197,6
Операції з переказу грошових коштів	70 326,7	107 837,0	37 510,3	53,3
Управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю	12 008,0	25 046,6	13 038,6	108,6

** - разом з показниками ІКУ та фінансових установ ЮОПП

За 2017 рік відбулося збільшення **активів** фінансових компаній на 10,5% (10 201,9 млн. грн.), в той же час **власний капітал** також збільшився на 15,4% (3 505,6 млн. грн.).

Найбільше збільшення обсягів надання фінансових послуг відбулося по таким видам:

- операції з обміну валют в 72 разу (29 762,1 млн.грн.);

- надання коштів у позику, в т. ч. на умовах фінансового кредиту – на 365,8% (21 157,5 млн.грн.);
- надання гарантій та поручительств – на 178,1% (3 493,5 млн. грн.).

Найбільше скорочення обсягів фінансових послуг помітне у залученні фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення – на 72,3% (1 846,2 млн. грн.).

Фінансові послуги, які надані фінансовими компаніями по адмініструванню фінансових активів для придбання товарів у групах

Протягом 2017 року фінансові компанії уклали 1 921 договір адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах на загальну суму 487,7 млн. грн., виконали 1 333 договори.

Таблиця 3

Кількість діючих договорів про адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах, на кінець періоду

Період	IV квартал 2015 р.	I квартал 2016 р.	II квартал 2016 р.	III квартал 2016 р.	IV квартал 2016 р.	I квартал 2017 р.	II квартал 2017 р.	III квартал 2017 р.	IV квартал 2017 р.
Кількість договорів	7 492	7 164	4 136	4 357	4 393	4 457	4 733	5 017	4977

Як свідчать дані таблиці 3, кількість діючих договорів адміністрування фінансових активів для придбання товарів у групах на кінець 2017 року становила 4 977 одиниць, що на 13,3% (584 одиниць) більше порівняно з цим показником аналогічного періоду 2016 року .

Розподіл створених, фінансовими компаніями, діючих груп по адмініструванню фінансових активів за категоріям товарів наведено в табл. 4

Таблиця 4

Кількість діючих груп створених фінансовими компаніями по адмініструванню фінансових активів для придбання товарів у групах, на кінець періоду

Вид товару	Станом на :								
	31.12. 2015	31.03. 2016	30.06. 2016	30.09. 2016	31.12. 2016	31.03. 2017	30.06. 2017	30.09. 2017	31.12. 2017
автомобілі	238	241	246	253	259	262	264	265	269
будівельні матеріали	3	3	3	3	3	3	0	0	0
побутова техніка	1	1	1	1	1	1	0	0	0
інше	1	1	1	1	1	1	0	0	0

Станом на 31.12.2017 найбільше діючих груп, створених фінансовими компаніями, за такою категорією товарів, як: автомобілі – 100% від загальної кількості створених груп, що на 1,9% (станом на 31.12.2016 - 98,1 %) більше порівняно з цим показником аналогічного періоду 2016 року.

Управління коштами установників управління майном з метою фінансування будівництва житла

Станом на 31.12.2017 **55 фінансових компаній** мали діючі ліцензії на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг, а саме на управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю відповідно до Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю».

Загальна кількість установників управління майном, які уклали договори з фінансовими компаніями-управителями щодо участі у фонді фінансування будівництва (ФФБ), станом на 31.12.2017 становить 25 769 осіб, з яких 25 599 – фізичних та 170 – юридичних.

Динаміка зміни кількості установників управління майном ФФБ та їх внесків наведена на рис. 1.

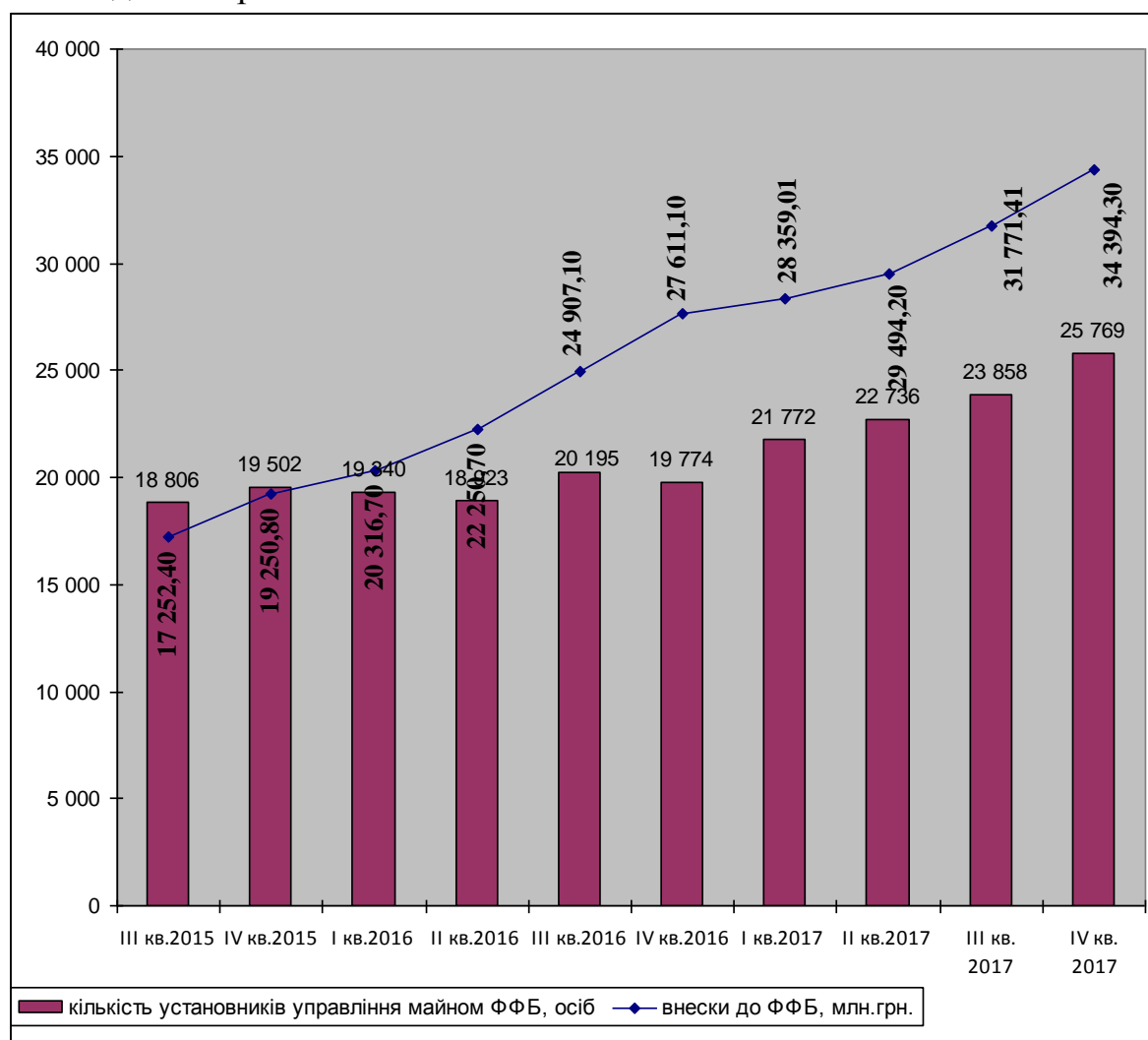

Рис. 1. Динаміка зміни кількості довіритель ФФБ та залучення коштів від довіритель ФФБ

Протягом останніх років спостерігається поступове збільшення кількості установників управління майном ФФБ та надходжень їх внесків до ФФБ. Порівняно з аналогічним періодом 2016 року станом на 31.12.2017 року кількість установників управління майном ФФБ збільшилась на 30,3 % (5 995 осіб). Обсяг внесків установників управління майном до ФФБ станом на 31.12.2017 становить 34 394,3 млн. грн., що на 24,6 % (6 783,2 млн. грн.) більше порівняно з аналогічною датою минулого року.

Управління коштами установників управління майном з метою отримання доходу від здійснення операцій з нерухомістю

Станом на 31.12.2017 дозвіл, який надає право здійснювати емісію сертифікатів фондів операцій з нерухомістю (далі – сертифікати ФОН), має 1 фінансова компанія. (табл. 5).

Таблиця 5

Кількість створених ФОН і виданих дозволів

Показники	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017
Кількість виданих дозволів	15	15	1
Кількість компаній, які створили ФОН	4	4	0
Кількість створених ФОН	4	4	0

Факторинг

Станом на 31.12.2017 **492 фінансових компаній** мають діючі ліцензії, які дають право надавати послуги з факторингу. Протягом 2017 року фінансові компанії уклали 29 048 договорів факторингу на загальну суму 31 363,4 млн. грн., виконали 27 669 договорів на суму 53 062,4 млн. грн. Діючими на кінець 2017 року залишалось 26 465 договорів факторингу.

Динаміка кількості та вартості укладених фінансовими компаніями договорів факторингу наведена на рис. 2.

Кількість договорів факторингу, укладених протягом 2017 року, становила 29 048 одиниць, що на 13,3% (4 463 одиниць) менше порівняно з цим показником аналогічного періоду 2016 року. Вартість договорів факторингу становила 31 363,4 млн. грн., що на 85,7% (14 475,8 млн. грн.) більше порівняно з аналогічним періодом минулого року.

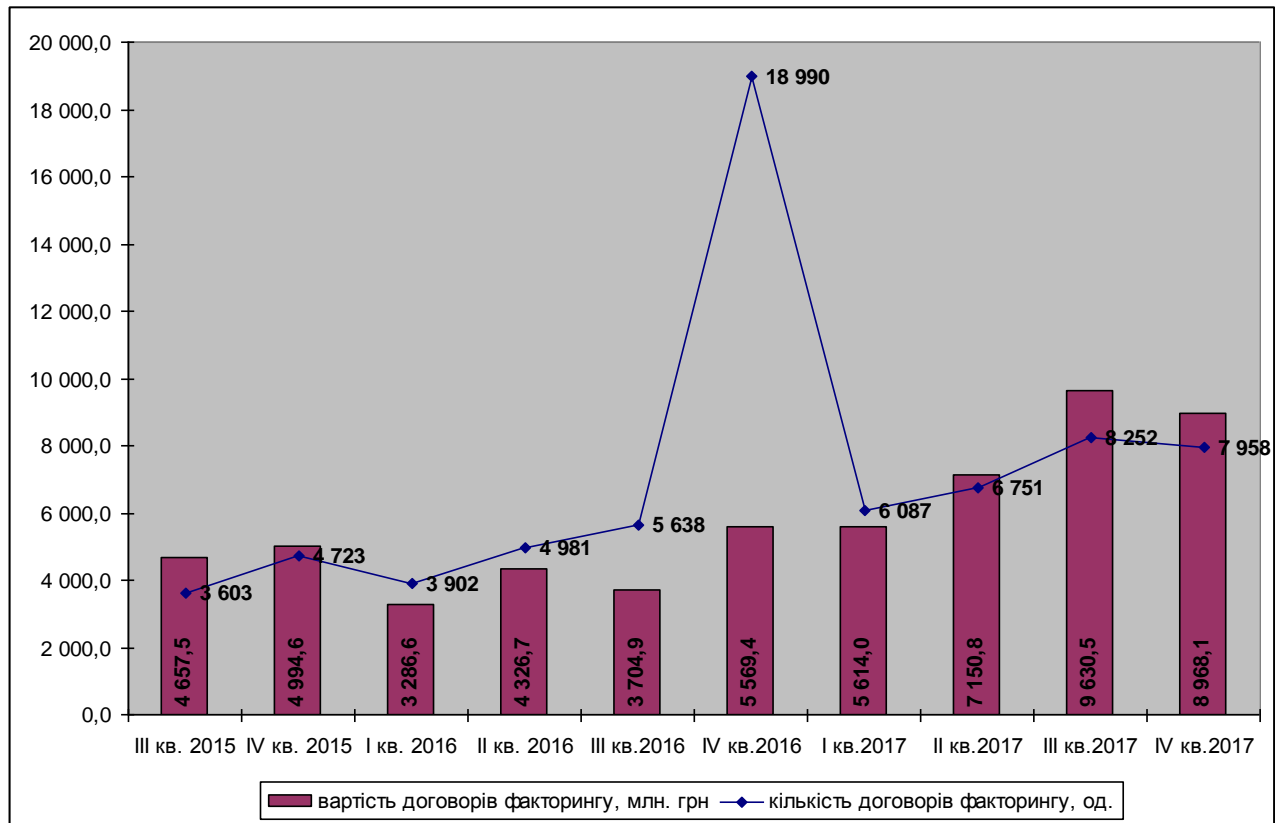

Рис. 2. Динаміка надання фінансовими компаніями послуг факторингу

Важливим показником, який характеризує факторингові послуги, є джерела їх фінансування (табл. 6, рис. 3.)

Таблиця 6

Джерела фінансування укладених факторингових операцій, млн. грн.

Джерела фінансування	2015	2016	2017	Темпи приросту (2017/2016)	
				Абсолютний	%
Власні кошти*	13 780,2	14 060,6	22 077,0	8 016,4	57,0
Позичкові кошти юридичних осіб (крім банківських кредитів)	1 251,9	1 021,0	4 908,6	3 887,6	380,8
Банківські кредити	793,6	345,4	1 044,2	698,8	202,3
Інші джерела	728,7	1 460,5	3 333,5	1 873,0	128,2
Всього	16 554,4	16 887,5	31 363,2	14 475,7	85,7

*- разом з показниками ІКУ та фінансових установ ЮОПП

Станом на 31.12.2017, порівняно з відповідною датою 2016 року, відбулося збільшення **фінансування факторингових операцій** за рахунок:

- позичкових коштів юридичних осіб (крім банківських кредитів) на 380,8% (3 887,6 млн. грн.);
- банківських кредитів на 202,3% (698,8 млн. грн.);
- власних коштів на 57,0% (8 016,4 млн. грн.).

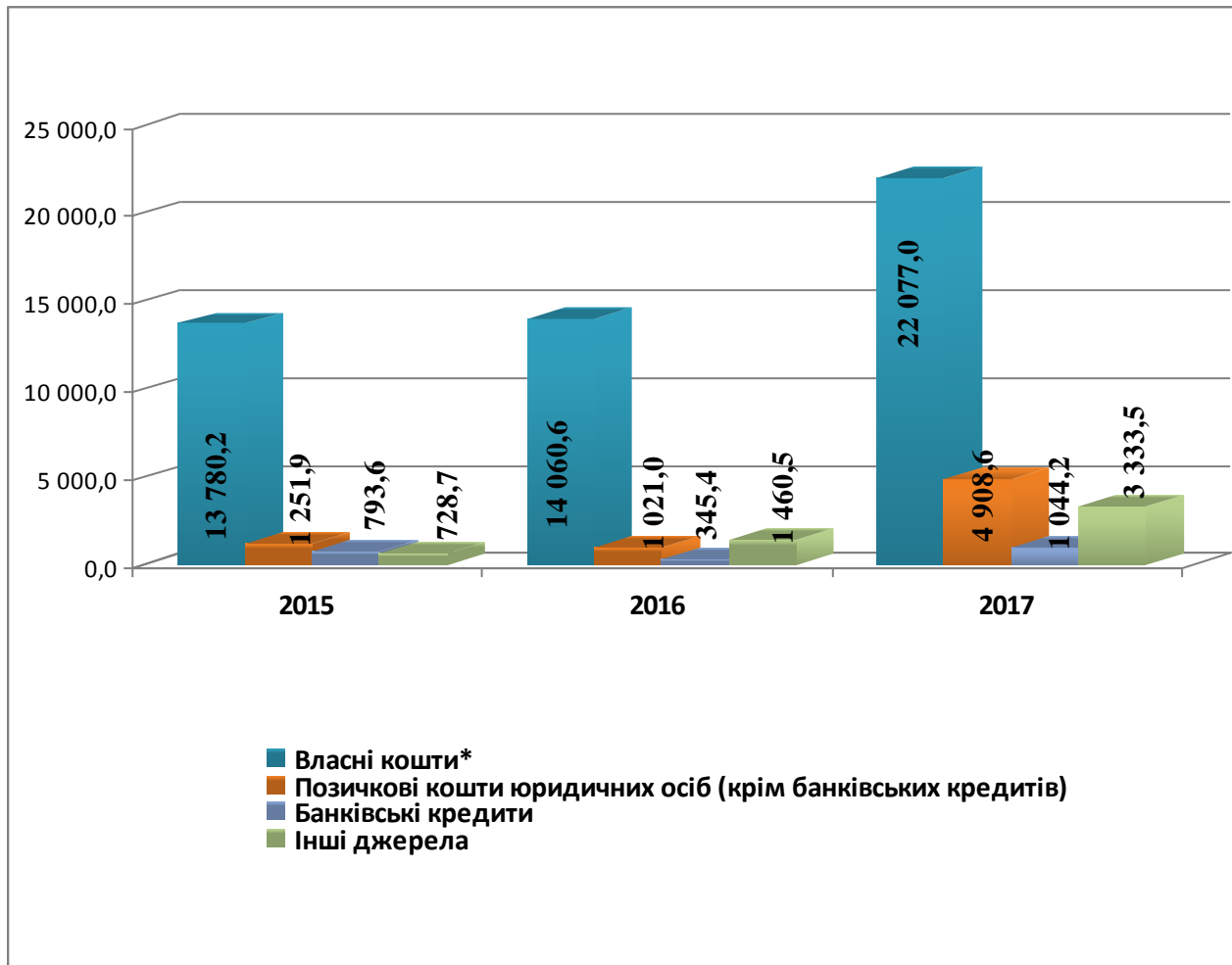

Рис. 3. Джерела фінансування факторингових операцій, млн. грн.

Динаміка структури джерел фінансування факторингових операцій за 2015 – 2017 рр. є досить нестійкою та істотно коливається, в першу чергу за рахунок зміни частки позичкових коштів юридичних осіб (крім банківських кредитів), власних коштів та інших джерел.

За 2017 рік частка власних коштів становить 70,4% і є найбільшою в структурі джерел фінансування, що на 12,9 в.п. нижче даного показника за відповідний період минулого року (83,3%).

Обсяг позичкових коштів юридичних осіб (крім банківських кредитів) порівняно з показником на відповідну дату 2016 року збільшився на 9,6 в.п. та становить 15,7% від загальної суми джерел фінансування.

Станом на 31.12.2017 частка банківських кредитів становить 3,3%, що на 1,3 в.п. більше ніж за відповідний період 2016 року (2,0%).

Розподіл *за галузями* обсягів наданих фінансових послуг за укладеними договорами факторингу наведено в табл. 7

Розподіл договорів факторингу за галузями, млн. грн.

Назва галузі	2015	2016	2017	Темпи приросту (2017/ 2016)	
				Абсолютний	%
Будівництво	91,3	382,4	221,6	-160,8	-42,1
Добувна промисловість	0,0	7,6	12,0	4,4	57,9
Легка промисловість	0,0	1,5	0,0	-1,5	-100,0
Машинобудування	0,0	0,0	26,7	26,7	-
Металургія	0,0	7,0	87,0	80,0	1 143,4
Сільське господарство	29,7	68,2	302,2	234,0	343,1
Сфера послуг	738,3	1 121,2	5 504,9	4 383,7	391,0
Транспорт	50,0	0,7	245,0	244,3	34 900,0
Харчова промисловість	105,0	92,2	154,6	62,4	67,7
Хімічна промисловість	0,0	54,9	0,0	-54,9	-100,0
Інші	15 541,5	15 151,8	24 809,2	9 657,4	63,7
Всього	16 555,9	16 887,6	31 363,2	14 475,6	85,7

Найбільше збільшення за укладеними договорами факторингу за такими галузями, як: *транспорт* – у 34,9 разу (на 244,3 млн. грн.), *металургія* – у 11,4 разу (на 80,0 млн. грн.), *сфера послуг* – на 391,0% (на 4 383,7 млн. грн.), *сільське господарство* – на 343,1% (на 234 млн. грн.).

Діяльність із забезпечення проведення розрахунків

Дані щодо обсягів операцій з обміну валют та переказу грошових коштів фінансовими компаніями за 2015–2017 рр. наведено в табл. 8, рис. 4.

Обсяги операцій з проведення розрахунків фінансовими компаніями, млн. грн.

Вид фінансової послуги	2015	2016	2017	Темпи приросту (2017/ 2016)	
				Абсолютний	%
Операції з обміну валют	449,3	413,5	30 175,5	29 762,0	7197,6
Операції з переказу грошових коштів	31 594,7	70 326,7	107 837,0	37 510,3	53,3
Всього	32 044,0	70 740,2	138 012,5	67 272,3	95,1

За 2017 рік спостерігається збільшення загального обсягу операцій з проведення розрахунків на 95,1% (67 272,3 млн. грн.) порівняно з аналогічним періодом 2016 року. Обсяг *операцій з обміну валют* виріс у 72 разу (29 762,0 млн. грн.), також виріс обсяг *операцій з переказу грошових коштів* на 53,3% (37 510,3 млн. грн.).

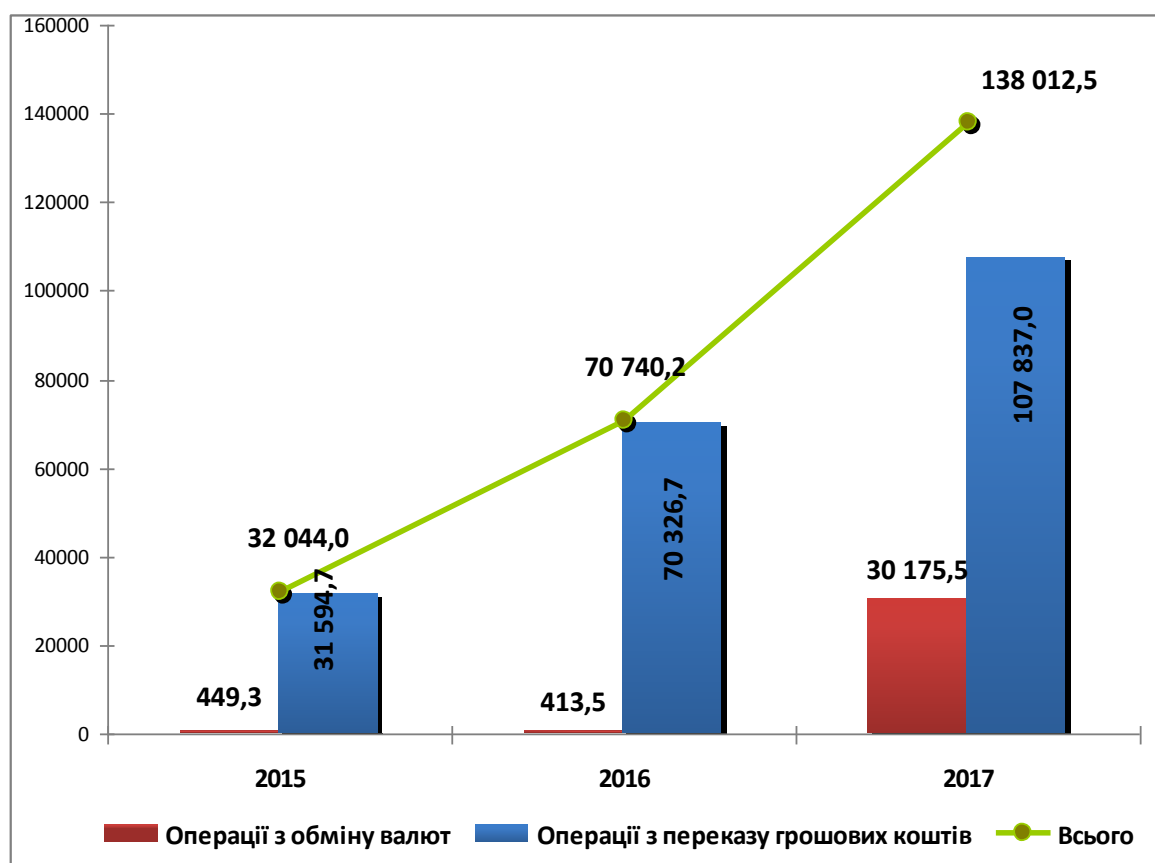

Рис. 4. Динаміка операцій з проведення розрахунків фінансовими компаніями, млн. грн.

Фінансові послуги, що надаються нефінансовими установами

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами – суб'єктами господарювання, які не є фінансовими установами, але мають визначене законом право надавати фінансові послуги, наведені в табл. 9.

Таблиця 9

Обсяги фінансових послуг, наданих юридичними особами, які не є фінансовими установами

Вид фінансової послуги	Розмір фінансового активу, що є предметом договору, млн. грн.			Темпи приросту (2017/2016)	
	2015	2016	2017	Абсолютний	%
Фінансовий лізинг	4 933,50	6 018,80	10 316,5	4 297,7	71,4
Поштовий переказ	6 529,50	7 577,50	8 994,1	1 416,6	18,7
Всього	11 463,00	13 596,30	19 310,7	5 714,4	42,0

Дані таблиці 9 свідчать про збільшення:

- фінансових активів, що є предметом договору фінансового лізингу на 71,4% (4 297,7 млн. грн.);
- фінансових активів щодо такої фінансової послуги як переказ коштів, що здійснюються через Укрпошту на 18,7% (1 416,6 млн. грн.).

Фінансовий лізинг

Станом на 31.12.2017 до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги та перебувають на обліку в Нацкомфінпослуг, внесено інформацію про 183 юридичних осіб – лізингодавців та 280 фінансові компанії мають діючі ліцензії, що надають послуги фінансового лізингу.

Протягом 2017 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ, але можуть згідно із законодавством надавати фінансові послуги, укладено 7 752 договори фінансового лізингу на суму 12 967,6 млн. грн.

Вартість об'єктів лізингу, що є предметом договорів, становить 10 417,5 млн. грн.

Вартість чинних договорів фінансового лізингу станом на 31.12.2017 становить 22 758,4 млн. грн.

Близько 99,4% усіх послуг фінансового лізингу надається юридичними особами – суб'єктами господарювання, які не є фінансовими установами (табл. 11).

Таблиця 11

Інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями

Період	Вартість договорів фінансового лізингу, укладених за період, (млн. грн.)		Кількість договорів фінансового лізингу (од.), укладених за період	
	юридичними особами	фінансовими компаніями	юридичними особами	фінансовими компаніями
2015 р.	6 241,4	20,2	4 098	21
2016 р.	9 755,0	67,3	9 122	38
2017 р.	12 814,2	153,4	7 699	53

За підсумками 2017 року спостерігається зменшення кількості договорів фінансового лізингу в 15,4% (1 408 одиниць) порівняно з 2016 роком. При цьому, вартість договорів фінансового лізингу збільшилась в 32,0% (на 3 145,3 млн. грн.).

Динаміка вартості договорів, укладених протягом 2015–2017 років, та договорів, чинних на кінець кожного звітного періоду, наведена на рис. 5.

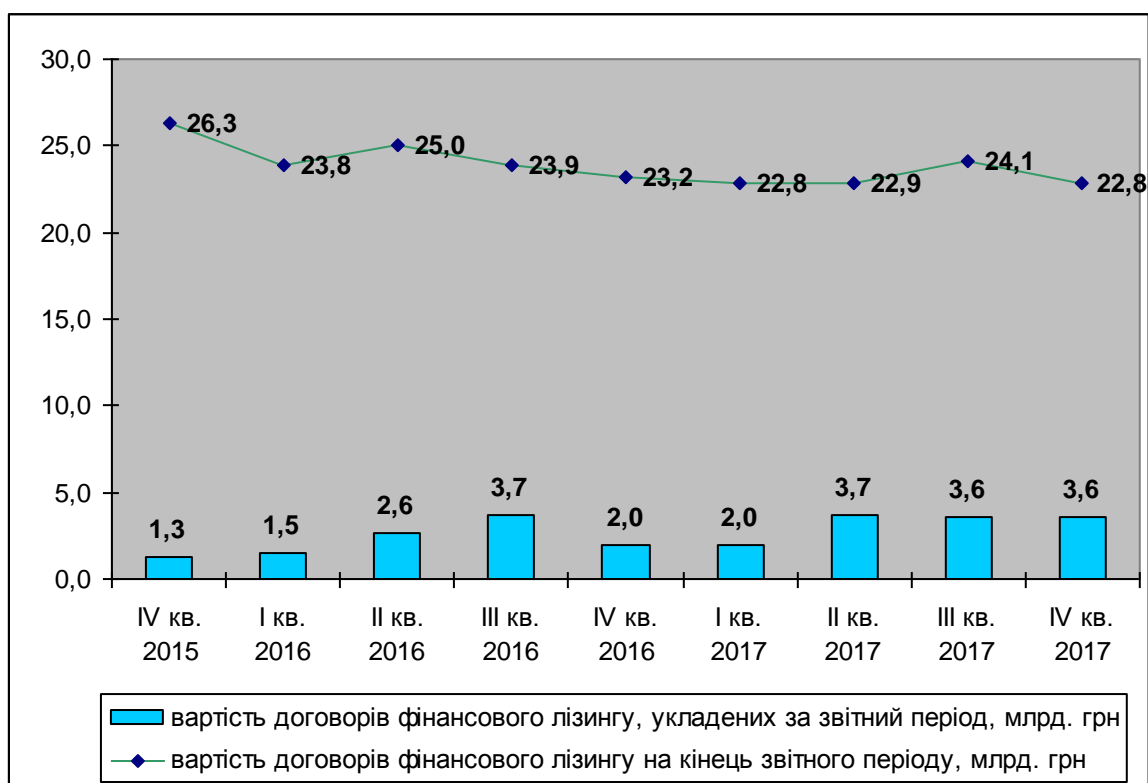

Рис. 5. Динаміка надання послуг фінансового лізингу

Вартість договорів фінансового лізингу *за галузями* представлена в табл. 12.

Таблиця 12

Вартість договорів фінансового лізингу за галузями, млн. грн.

Назва галузі	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Темпи приросту (31.12.2017/31.12.2016)	
			Абсолютний	%
Будівництво	928,3	1 049,5	121,2	13,1
Добувна промисловість	1 645,0	167,1	-1 477,9	-89,8
Легка промисловість	26,7	8,3	-18,4	-68,9
Машинобудування	292,3	262,7	-29,6	-10,1
Металургія	82,1	476,0	393,9	479,8
Сільське господарство	5 654,0	5 503,4	-150,6	-2,7
Сфера послуг	1 206,4	1 349,2	142,8	11,8
Транспорт	7 886,4	7 220,4	-666,0	-8,4
Харчова промисловість	428,0	303,3	-124,7	-29,1
Хімічна промисловість	127,0	117,6	-9,4	-7,4
Медичне обслуговування	17,2	18,2	1,0	5,8
Комп'ютерна та телекомунікаційна сфера	1,2	8,2	7,0	583,3
Переробна промисловість	71,2	42,9	-28,3	-39,7
Інше	4 811,8	6 231,6	1 419,8	29,5
Всього	23 177,6	22 758,4	-419,2	-1,8

За підсумками 2017 року **найбільшими споживачами лізингових послуг** є:

- транспортна галузь, вартість договорів становить 7 220,4 млн. грн., (Станом на 31.12.2016 –7 886,4 млн. грн., спад на 8,4% (666,0 млн. грн.));
- сільське господарство, вартість договорів становить 5 503,4 млн. грн. (Станом на 31.12.2016 –5 654,0 млн. грн., спад на 2,7% (150,6 млн. грн.));
- сфера послуг, вартість договорів становить 1 349,2 млн. грн. (Станом на 31.12.2016 –1 206,4 млн. грн., ріст на 11,8% (142,8 млн. грн.));
- будівництво, вартість договорів становить 1 049,5 млн. грн. (Станом на 31.12.2016 –928,3 млн. грн., ріст на 13,1% (121,2 млн. грн.)).

Схема розподілу обсягів лізингових операцій **за галузями** представлена на рис. 6.

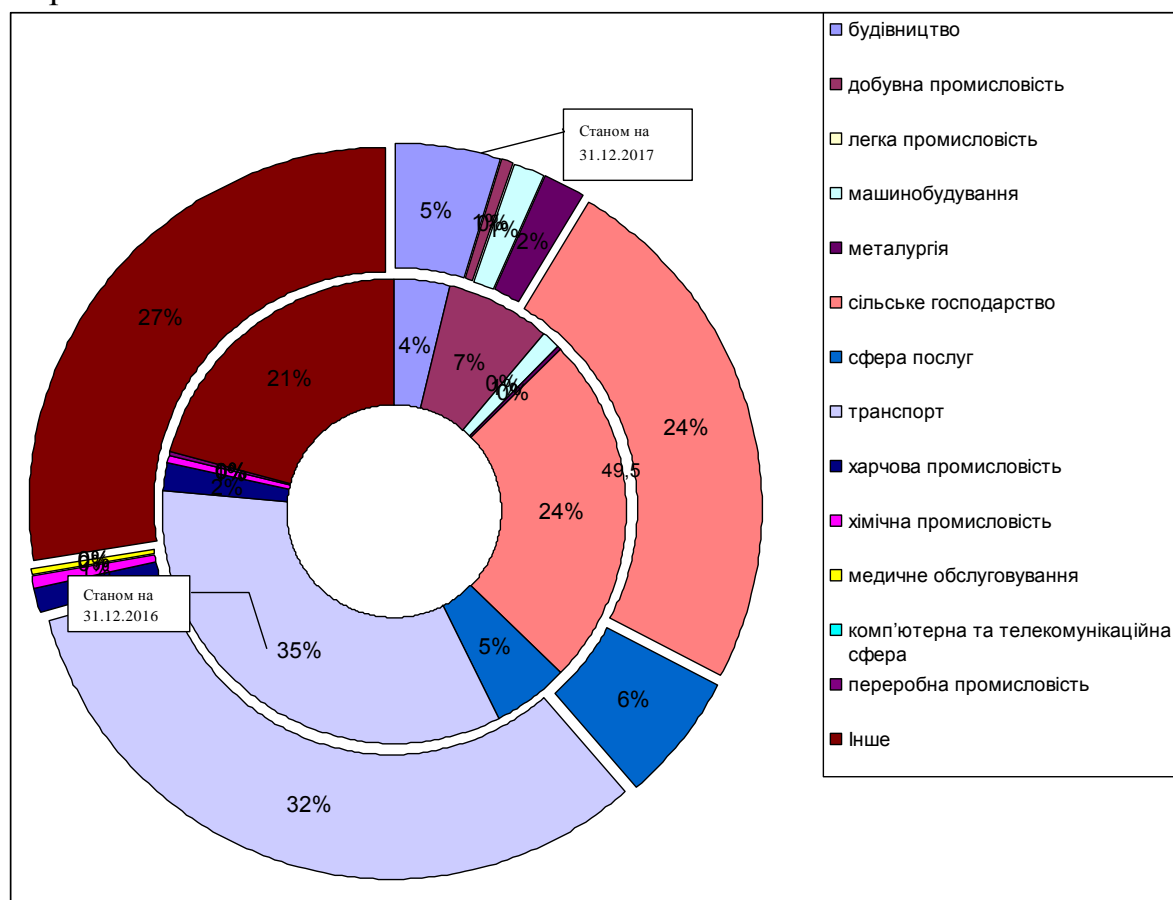

Рис. 6. Розподіл вартості чинних договорів фінансового лізингу за галузями станом на 31.12.2016 та 31.12.2017, млн. грн.

Розподіл вартості договорів фінансового лізингу **за терміном їх дії** зображено на рис. 7.

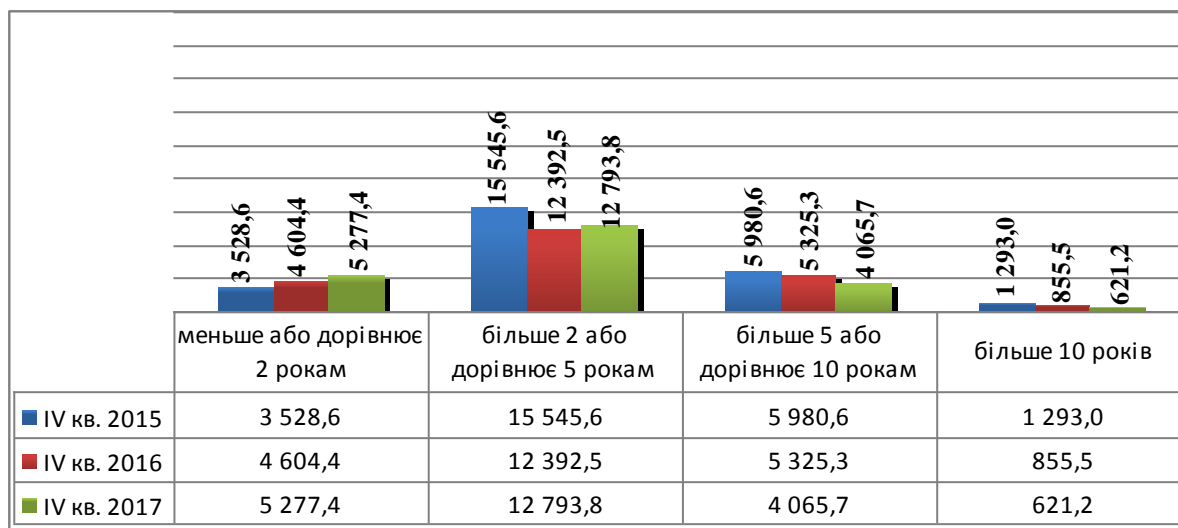

Рис. 7. Розподіл вартості договорів фінансового лізингу за терміном їх дії, млн. грн.

Станом на 31.12.2017 спостерігається тенденція зменшення частки довгострокових договорів лізингу. Вартість договорів, термін дії яких менше або дорівнює 2 рокам порівняно з аналогічною датою минулого року, збільшилась на 14,6% (673 млн. грн.). Вартість договорів фінансового лізингу строком від 2 до 5 років збільшилась на 3,2% (401,3 млн. грн.). Вартість договорів, термін дії яких більше 5 або дорівнює 10 рокам порівняно з аналогічною датою минулого року, зменшилась на 23,7% (1259,6млн. грн.), а вартість договорів з терміном дії більше 10 років зменшились на 27,4% (234,3 млн. грн.).

Вартість договорів фінансового лізингу на кінець періоду *за обладнанням* представлена в табл. 13.

Таблиця 13

Вартість договорів фінансового лізингу на кінець періоду за обладнанням, млн. грн.

Обладнання	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017
Транспорт	14 713,6	13 828,2	13 948,2
комп'ютерна техніка та телекомунікаційне обладнання	25,4	26,2	31,5
друкарське та поліграфічне обладнання	46,2	35,4	25,0
торговельне обладнання	243,3	208,2	184,6
техніка, машини та устаткування для сільського господарства	5 736,4	4 845,2	4 398,2
будівельне обладнання та техніка	1 553,8	821,0	1 102,7
обладнання для харчової переробки	66,7	48,8	70,9
медичне обладнання	14,2	10,8	13,9
банківське обладнання	5,2	3,1	2,7
промислове обладнання	166	121,1	92,4
будівлі та споруди	893	786	1 174,8
Інше	2 883,9	2 443,6	1 713,6
Всього	26 347,7	23 177,6	22 758,4

Основні об'єкти фінансового лізингу за чинними договорами станом на 31.12.2017:

- транспортні засоби – 13 948,2 млн. грн. або 61,3% від загальної суми договорів. Порівняно з аналогічним періодом 2016 року показник збільшився на 0,9% (120,0 млн. грн.);

- техніка, машини та устаткування для сільського господарства – 4 398,2 млн. грн. (19,3%). Вартість договорів зменшилась на 9,2% (447,0 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року;

- будівлі та споруди – 1 174,8 млн. грн. або 5,2% від загальної суми договорів. Вартість договорів збільшилась на 49,5% (388,8 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року;

- будівельне обладнання та техніка – 1 102,7 млн. грн. або 4,8% від загальної суми договорів. Вартість договорів збільшилась на 34,3% (281,7 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року.

Джерела фінансування лізингових операцій за 2017 р., що здійснені юридичними особами – лізингодавцями та фінансовими компаніями, наведені в табл. 14.

Таблиця 14

Розподіл джерел фінансування лізингових операцій за 2017 р. млн. грн.

Джерела фінансування	2017 рік			
	Юр. Особи, млн. грн.	Частка, %	Фін. комп., млн. грн.	Частка, %
авансовий платіж	2 911,3	28,2	13,3	13,2
власний капітал	4 366,5	42,3	60,1	59,5
кредити банків	2 192,6	21,3	0,5	0,5
комерційні кредити постачальників	20,7	0,2	2,8	2,8
випуск цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0
кошти міжнародних фінансових організацій	0,0	0,0	0,0	0,0
кошти державного та місцевих бюджетів	7,9	0,1	0,0	0,0
інші джерела	817,4	7,9	24,3	24,0
Всього	10 316,4	100,0	101,1	100,0

(*За 2016 рік загальний обсяг джерел фінансування становив 7 578,0 млн. грн.).

За 2017 рік загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб – лізингодавців та фінансових компаній становить 10 417,5 млн. грн., що на 2 839,5 млн. грн., або на 37,5%, більше порівняно з 2016 роком.

У структурі джерел фінансування лізингових операцій юридичних осіб – лізингодавців найбільшу частку займає власний капітал 42,3% (4 366,5 млн. грн.).

Ломбарди

Станом на 31.12.2017 до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про **415 ломбардів**, що на 41 установу (або на 9,0%) менше порівняно з відповідною датою 2016 року (станом на 31.12.2016 – 456 ломбардів).

Основні показники діяльності ломбардів 2015–2017 рр. наведено в таблиці 15.

Таблиця 15

Показники діяльності ломбардів

Показники	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	Темпи приросту			
				31.12.2016/ 31.12.2015		31.12.2017/ 31.12.2016	
				Абсолют- ний	%	Абсолют- ний	%
Кількість ломбардів (на кінець періоду)	482	456	415	-26,0	-5,4	-41,0	-9,0
Сума наданих фінансових кредитів під заставу (млн. грн.)	12 459,7	16 718,0	16 389,0	4 258,3	34,2	-329,0	-2,0
Кількість наданих фінансових кредитів під заставу, тис. шт.	10 600,0	11 943,6	12 226,3	1 343,6	12,7	282,7	2,4
Сума погашених фінансових кредитів (млн. грн.), у тому числі:	12 155,3	16 414,7	16 395,9	4 259,4	35,0	-18,8	-0,1
<i>погашено за рахунок майна, наданого в заставу</i>	842,0	1 837,4	2 081,5	995,4	118,2	244,1	13,3
Кількість договорів, погашених за рахунок майна наданого в заставу, (тис. шт.)	1 164,8	1 264,7	1 530,8	99,9	8,6	266,1	21,0

Дані таблиці 15 свідчать про зменшення загальних обсягів кредитування на ринку ломбардних послуг за 2017 рік порівняно з минулим роком.

Такі показники, як **сума наданих фінансових кредитів під заставу** та **сума погашених фінансових кредитів**, зменшились на 2,0% та 0,1% відповідно, а **кількість наданих фінансових кредитів під заставу** збільшилась на 2,4%. Показник **кількості договорів, погашених за рахунок майна**, наданого в заставу збільшився на 21,0%.

Середньозважена річна процентна ставка за фінансовими кредитами ломбардів за 2017 рік становить 189,3 % (2016 рік – 197,7%).

Важливим показником, який характеризує ринок послуг ломбардів, є показник їх **фінансового стану** (табл. 16).

Показники фінансового стану ломбардів

Показники	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Станом на 31.12.2017	Темпи приросту 31.12.2017/31.12.2016	
	млн. грн.			Абсолютний	%
Дебіторська заборгованість, у тому числі, (млн. грн.):	1 785,5	2 630,8	2 857,7	226,9	8,6
за наданими фінансовими кредитами, (млн.грн.)	1 171,9	1 578,2	1 596,0	17,8	1,1
за нарахованими відсотками за наданими фінансовими кредитами, (млн.грн.)	40,8	54,0	66,2	12,2	22,6
Статутний капітал, (млн.грн.)	899,6	1 250,3	1 352,4	102,1	8,2
Резервний капітал, (млн.грн.)	41,1	48,5	61,6	13,1	27,0
Нерозподілений прибуток, (млн.грн.)	262,2	415,3	504,2	88,9	21,4
Власний капітал, усього, (млн.грн.)	1 100,2	1 481,6	1 648,5	166,9	11,3
Залучені кошти на платній та безоплатній основі, (млн.грн.)	179,3	192,1	168,2	-23,9	-12,4
Активи по балансу, (млн.грн.)	2 218,7	3 317,7	3 763,7	446,0	13,4

Як свідчать дані таблиці, обсяг активів ломбардів виріс на 13,4% (446,0 млн. грн.) порівняно з аналогічним періодом минулого року та станом на 31.12.2017 становить 3 763,7 млн. грн.

Власний капітал ломбардів становить 1 648,5 млн. грн., що на 11,3% (166,9 млн. грн.) більше, ніж станом на 31.12.2016.

Станом на 31.12.2017 **нерозподілений прибуток** становить 504,2 млн. грн., порівняно з відповідним періодом 2016 року він збільшився на 21,4% (88,9 млн. грн.).

Обсяг дебіторської заборгованості станом на 31.12.2017 збільшився на 8,6% (до 2 857,7 млн. грн.) порівняно з відповідною датою попереднього року.

Станом на 31.12.2017 **резервний капітал** та **статутний капітал** зросли на 27,0% та 8,2% порівняно з аналогічною датою 2016 року та відповідно становлять 61,6 та 1 352,4 млн. грн.

Структура наданих ломбардами кредитів за видами застави представлена в таблиці 17.

Обсяг наданих фінансових кредитів за видами застави

Види застави	Обсяг наданих фінансових кредитів, млн. грн.			Структура наданих фінансових кредитів, %			Темпи приросту			
	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016/ 31.12.2015		31.12.2017/ 31.12.2016	
							млн. грн.	%	млн. грн.	%
виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння	10 558,70	13 626,40	12 771,6	84,7	81,5	77,9	3 067,7	29,1	-854,8	-6,3
побутової техніки	1 860,50	3 034,70	3 548,8	14,9	18,2	21,7	1 174,2	63,1	514,1	16,9
автомобілів	23,6	11	7,6	0,2	0,1	0,0	-12,6	-53,4	-3,4	-31,0
нерухомості	3,2	10,5	3,0	0,0	0,06	0,02	7,3	228,1	-7,5	-71,7
іншого майна	13,7	35,2	58,1	0,1	0,2	0,4	21,5	156,9	22,9	65,1
Всього	12 459,70	16 718,00	16 389,0	100,0	100,0	100,0	4 258,3	34,2	-329,0	-2,0

За 2017 рік структура наданих фінансових кредитів у цілому не змінилася. Водночас, при загальному зменшенні обсягів кредитування (2,0%) дещо змінилась питома вага фінансових кредитів, виданих під вироби з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння (з 81,5% до 77,9%), побутової техніки (з 18,2% до 21,7%).

Структура наданих кредитів за видами застави зображена на рис. 8.

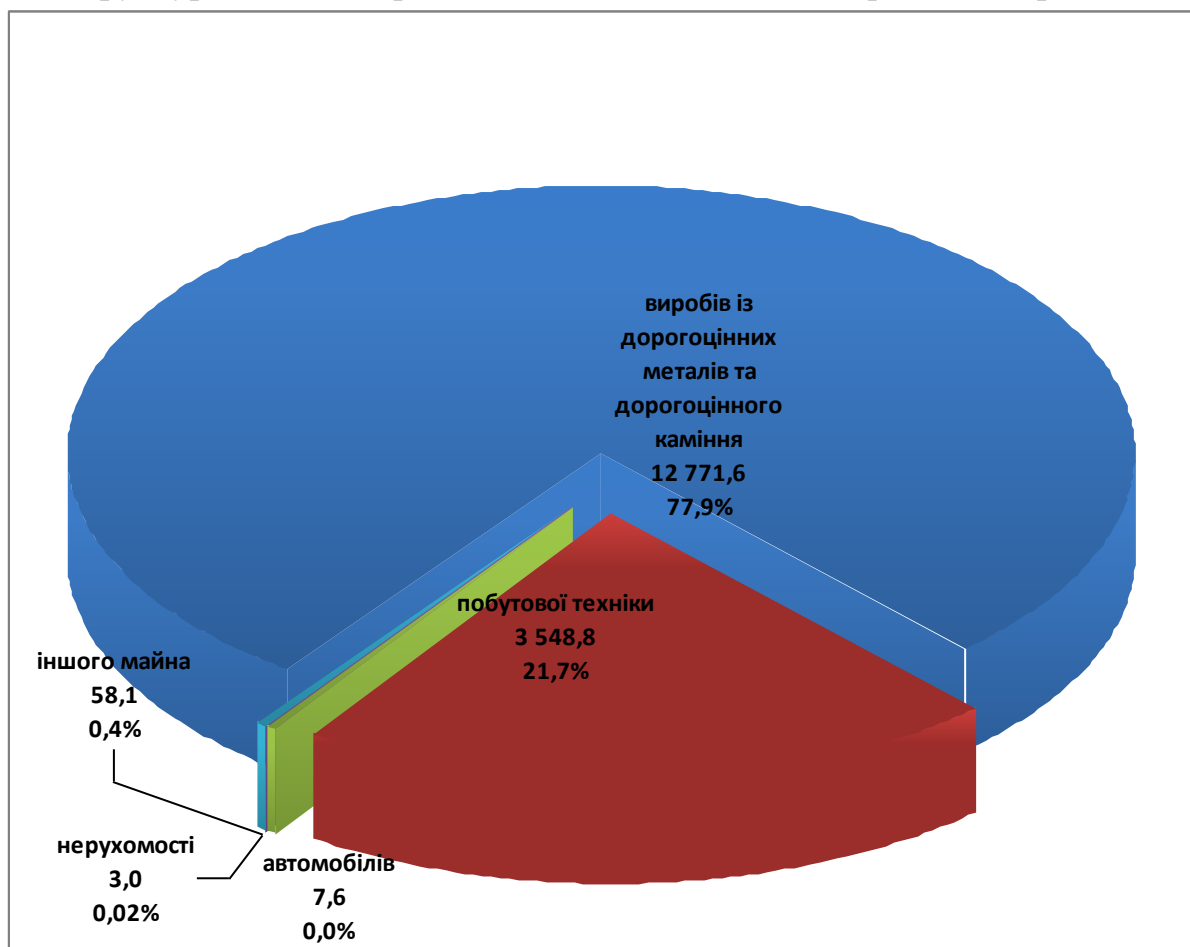

Рис. 8. Структура фінансових кредитів під заставу станом на 31.12.2017

Ломбарди обирають для застави найбільш ліквідне майно. В обсязі наданих фінансових кредитів за видами застави найбільшу питому вагу займають фінансові кредити під заставу виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння – 77,9% (12 771,6 млн. грн.). Порівняно з 31.12.2016 даний показник зменшився на 6,3 % від загального обсягу виданих кредитів.

Фінансові кредити видані під заставу побутової техніки за 2017 рік збільшилися на 16,9% (514,1 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом 2016 року. Обсяг фінансових кредитів під заставу автомобілів зменшився на 31% (3,4 млн. грн.), а обсяг фінансових кредитів під заставу нерухомості продемонстрував зменшення на 71,7 % (7,5 млн. грн.).

Динаміку обсягів виданих кредитів та середнього розміру кредиту за 2015 – 2017 рр. зображено на рис. 9.

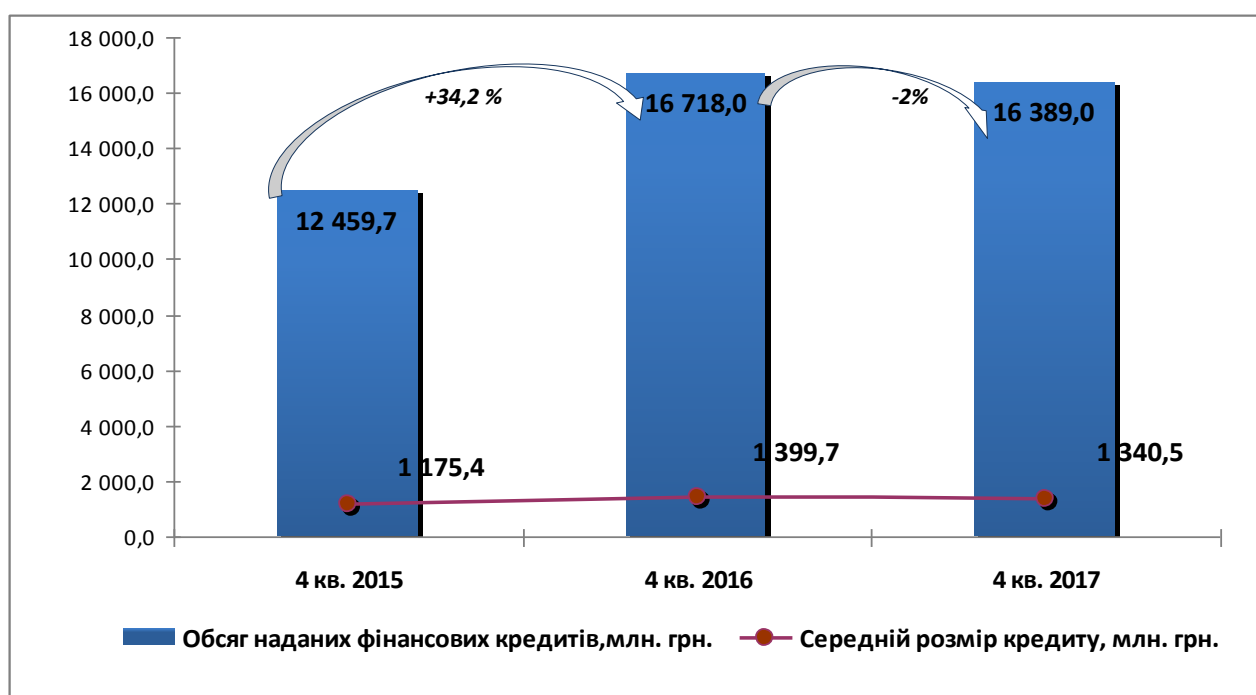

Рис. 9. Динаміка обсягів наданих фінансових кредитів та середнього розміру кредиту за 2015 – 2017 рр.

Ломбарди залишаються одним із найбільш консервативних і стабільних фінансових інститутів для фізичних осіб – вони орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів. Ломбарди надають фінансові кредити під заставу, середній розмір яких за 2017 рік становить 1 340,5 грн.

Помітна тенденція до спаду обсягу виданих кредитів за 2017 рік на 2%, в той час як середній розмір кредиту зменшився на 4,2 %.

**Групування частки перших ломбардів (ТОР)
за обсягом наданих фінансових кредитів та їх активів станом на 31.12.2017**

	Сума наданих фінансових кредитів під заставу		Активи за балансом	
	млн. грн.	частка, %	млн. грн.	частка, %
ТОР 3	5 231,0	31,9	927,1	24,6
ТОР 5	7 383,4	45,1	1 386,7	36,8
ТОР 10	10 525,6	64,2	2 185,3	58,1
ТОР 50	14 615,0	89,2	3 252,1	86,4
ТОР 100	15 714,7	95,9	3 531,7	93,8
Всього по ринку	16 389,0	100	3 763,7	100

Як свідчать дані таблиці 18 на 100 ломбардів, перших за обсягом наданих фінансових кредитів (ТОР 100), припадає 95,9 % від загального обсягу кредитів та 93,8 % від загальних активів. При цьому, на частку 3 ломбардів, перших за обсягом наданих кредитів, припадає 31,9% від загального обсягу наданих кредитів і 24,6% всіх активів ломбардів.

Розподіл *джерел залучення ломбардами коштів* на платній та безоплатній основі наведений у таблиці 19.

Таблиця 19

Інформація про джерела залучення коштів ломбардами

Показники	Станом на 31.12.2015		Станом на 31.12.2016		Станом на 31.12.2017	
	млн. грн.	частка, %	млн. грн.	частка, %	млн. грн.	частка, %
Залучені кошти на платній та безоплатній основі, у тому числі:	179,3	100	192,1	100	168,2	100
від банків	66,1	36,9	75,0	39	59,9	35,6
від юридичних осіб (крім банків)	100	55,8	100,8	52,5	86,9	51,7
від фізичних осіб	13,2	7,4	16,3	8,5	21,4	12,7

Дані таблиці 19 свідчать про зменшення загальних обсягів залучених коштів на 12,4% (на 23,9 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року (до 168,2 млн. грн.).

У господарській діяльності ломбардів зменшується питома вага залучених кредитів від банків на 3,4 в.п. (до 59,9 млн. грн.). Обсяг залучених коштів від юридичних осіб (крім банків) порівняно з відповідним періодом минулого року зменшився на 0,8 в.п. (до 86,9 млн. грн.). Питома вага залучених коштів від фізичних осіб збільшилася на 4,2 в.п. (до 21,4 млн. грн.).